

GEMEENSCHAPSWACHT - BASISOPLEIDING

Activiteitspool

PREVENTIE EN VEILIGHEID

Formule

Face-to-face

Prijs/deelnemer

1.350,00 €

Mogelijk gratis: bekijk de voorwaarden op onze website.

Max. aantal deelnemers/sessie

15

Duur van de opleiding

16 dagen + ½ dag (117 uren) als volgt verdeeld: 16 dagen (8u30-16u30) + 1 halve dag (8u30-12u30) (certificeringsproeven niet inbegrepen)

Contactpersoon

Lamia MALLOULI Verantwoordelijke voor het Secretariaat

lmallouli@erap-gsob.brussels

Beschrijving van de opleiding

De op deze pagina gebruikte termen moeten in hun gemeenschachtige betekenis worden begrepen, zodat ze zowel op mannen als op vrouwen en non-binaire personen betrekking hebben.

De gemeenschapswachters spelen een essentiële rol in de openbare veiligheid en de stedelijke ordebewaring. In de loop der jaren namen de opdrachten van gemeenschapswachters toe en werd hun functie professioneler, waardoor ze een steeds essentiëlere schakel in de veiligheidsketen werden. Om ervoor te zorgen dat elke gemeenschapswachter beschikt over de nodige kennis, softskills en vaardigheden om zijn functie goed uit te oefenen, is het volgens de wet van 15 mei 2007 verplicht om met succes een basisopleiding te volgen, bestaande uit verschillende modules. Het programma, dat voldoet aan de wettelijke voorschriften en werd goedgekeurd door de FOD Binnenlandse Zaken, leidt tot het behalen van de titel van gemeenschapswachter. Bovendien leidt de module 'Eerste hulp' tot het behalen van de titel van eerstehulpverlener in bedrijven, in overeenstemming met de wetgeving inzake welzijn op het werk.

Opmerking: om de titel van gemeenschapswachter-vaststeller te behalen, moet [een aanvullende opleiding](#) gevolgd worden.

Doelstellingen

Opdrachten, rechten en plichten van de gemeenschapswacht (3 dagen)

Na afloop van deze opleiding moeten de deelnemers in staat zijn om :

- Het normatieve kader te identificeren dat de functie en de opdrachten van de gemeenschapswachten regelt
- De opdrachten die ten laste van de gemeenschapswachten (kunnen) vallen duidelijk af te bakenen
- De opdrachten en prerogatieven van de gemachtigd opzichter te kennen en deze functie uit te oefenen
- Een goede kennis te hebben van hun rechten, hun verplichtingen en de grenzen van hun prerogatieven
- Een passende professionele houding aan te nemen met eerbied voor de deontologie evenals de waarden en principes van het openbaar ambt
- In de hoofdlijnen de werking van een gemeentebestuur te kennen (ze zullen inzonderheid in staat zijn de burgers te oriënteren naar bepaalde diensten en hun zelfs bepaalde basisinformatie te verstrekken)
- De werking van de politie te begrijpen, enkele belangrijke actoren van de veiligheidsketen te kennen en een beeld te hebben van de wisselwerking die met hen mogelijk is in hun hoedanigheid van gemeenschapswacht
- Aan de bevolking advies te verlenen in verband met (techno)preventie

Observatie en rapportering (2 dagen)

Na afloop van de module zijn de deelnemers in staat om :

- Blijk te geven van aandacht in de openbare ruimte tijdens de uitoefening van hun functie
- Informatie op te vragen bij de burger en zich vragen te stellen over de geldigheid van de informatiebronnen
- Het niveau van belang van de waargenomen situaties te beoordelen alsook het nut om ze te rapporteren aan hun hiërarchie en via welk kanaal ze dat desgevallend moeten doen
- Aantekeningen te maken in situ
- Een verslag te schrijven in eenvoudige en precieze bewoordingen, met de nuttige zin voor detail en op gestructureerde wijze*
- Het belang van het verslag en zijn uitdagingen te begrijpen

Communicatietechnieken en conflictbeheer (4 dagen)

Op het einde van de module en met betrekking tot deze verschillende soorten van interactie moeten de deelnemers in staat zijn om :

- De basisregels van communicatie te begrijpen
- De basisbeginselen van communicatie met adolescenten te begrijpen (voorwaarden waaraan moet worden voldaan opdat "de boodschap zou doordringen" bij dit specifieke publiek)
- Actief te luisteren
- Assertief te communiceren, i.e. op een manier die tegelijk helder, vastberaden, eerbiedig en niet gewelddadig is
- Te anticiperen op verschillende soorten conflicten, agressiviteit en geweld waarmee ze te maken zouden kunnen krijgen en ze te herkennen, te onderscheiden en te ontcijferen
- De reflex te hebben verworven om voor zichzelf duidelijk te bepalen wat ze willen bereiken wanneer ze iemand aanspreken, met als doel te handelen in functie van dit doel

- Technieken van verbale en non-verbale communicatie toe te passen die meer bepaald tot doel hebben :
 - Zich beschikbaar op te stellen voor voorbijgangers
 - Zich voor te stellen en zijn legitimiteit als vertegenwoordiger van het openbaar gezag te doen gelden (met eerbied voor zijn gesprekspartner(s))
 - "Een band te creëren" met zijn gesprekspartners, een vertrouwensrelatie tot stand te brengen
 - Zijn gesprekspartner(s) te informeren
 - Klachten en bezwaren te ontvangen en te beheren
 - Zijn gesprekspartner(s) door te verwijzen naar andere instanties
 - Van zijn gesprekspartners informatie te krijgen die nuttig is voor de verwezenlijking van de opdrachten van de gemeenschapswachten en algemener van de preventiedienst (de informatie kunnen "gaan halen", zijn gesprekspartner ertoe bewegen te vertellen wat hij heeft beleefd, wat hij voelt, wat hij heeft gezien enzovoort)
 - Iemand aan te spreken met betrekking tot het problematisch gedrag van de betrokkene en hem te sensibiliseren voor de gevolgen van zijn gedrag voor de andere bewoners of gebruikers van de openbare ruimte (in dit kader past het een onderscheid te maken tussen "sensibiliseren" en "tot de orde roepen")
 - Bevelen te geven
 - Een persoon te herinneren aan de norm en aan de betrokkene uitleg te geven over de sancties die hij kan oplopen
 - Conflicten waarmee de gemeenschapswachten te maken kunnen krijgen te "ontmijnen"
- Op passende wijze te reageren op verschillende soorten situaties, rekening gehouden met de kenmerken van de gesprekspartners (die adolescenten of volwassenen kunnen zijn, die een groep kunnen vormen, die onder de invloed van alcohol of andere drugs kunnen zijn, die geestelijke gezondheidsproblemen kunnen hebben, die al dan niet bekende personen kunnen zijn enzovoort) en de situatie (type plaats, tijdstip van de dag, aanwezigheid van "toeschouwers", aanwezigheid van collega's enzovoort)
- Technieken van "self control" toe te passen (omgaan met stress, omgaan met emoties ...) in situ
- Na afloop afstand te nemen / te relativiseren (meer bepaald om de impact van de situaties van agressie of conflict op de ambtenaar te beheren)

Bewustmaking van diversiteit en de interculturele aanpak (2 dagen)

Na afloop van deze opleiding:

- Hebben de deelnemers begrepen dat, los van hun persoonlijke overtuigingen, hun professionele houding als ambtenaar een houding moet zijn van openheid, respect, neutraliteit en niet oordelen ten aanzien van verschillende doelgroepen waarmee ze in aanraking kunnen komen
- Zijn de deelnemers tot het besef gekomen dat er vele misverstanden / spanningen / conflicten kunnen ontstaan als gevolg van culturele verschillen, verschillen tussen generaties enzovoort (in de situaties waarmee de gemeenschapswachten te maken krijgen)
- Hebben de deelnemers zich rekenschap gegeven (en hebben ze er afstand van genomen) van de stereotypen die ze eventueel zelf kunnen doorgeven (inzonderheid op het vlak van gender)
- Hebben de deelnemers zich enkele technieken van actief luisteren en verbale en non-verbale communicatie eigen gemaakt die toelaten:
 - Personen met een ander cultureel referentiekader alsook bejaarden op optimale wijze te benaderen / te woord te staan

- Misverstanden / spanningen / conflicten te voorkomen en te beheren (ook wanneer de gemeenschapswacht handelt als "bemiddelaar" tussen partijen die in een conflict zijn verwickeld)

- Zullen de deelnemers bij machte zijn hun eigen sterke punten en aandachtspunten in verband hiermee te herkennen

Conditietraining, ergonomie en risicopreventie (1 dag)

Deze module heeft tot doel aan de kandidaat-gemeenschapswachten de vereiste ergonomische elementen aan te reiken die ze nodig hebben om risico's van blessures, skelet- en spieraandoeningen en algemene beroepsziekten te vermijden.

Na afloop van deze opleiding:

- Kennen de deelnemers de instanties die bevoegd zijn op het vlak van welzijn, gezondheid en preventie en bescherming op het werk en weten ze welke de verplichtingen van de werkgever ten aanzien van de gemeenschapswachten zijn
- Zijn de deelnemers bij machte de individuele risico's te herkennen in verband met de uitoefening van de functie van gemeenschapswacht en zullen ze zich de maatregelen inzake preventie en bescherming eigen hebben gemaakt die moeten worden genomen om te voorkomen dat voornoemde risico's zich voordoen
- Kennen de deelnemers de passende oefeningen en houdingen om een goede fysieke conditie te behouden

Fysieke ontwikkelingstechnieken (2 dagen)

Deze module heeft tot doel aan de kandidaten de kans te bieden zich bepaalde technieken eigen te maken om zichzelf in gevallen van agressie doeltreffend te kunnen verweren in een geest van wettige zelfverdediging. Er is reden om de deelnemers het idee bij te brengen dat in een dergelijke situatie de fysieke integriteit van de agressor maximaal dient te worden beschermd.

Na afloop van deze opleiding:

- Kennen de deelnemers het wettelijk kader dat van toepassing is op situaties van agressie waarmee ze te maken kunnen krijgen
- Zijn de deelnemers bij machte om te anticiperen op fysieke agressie
- Hebben de deelnemers zich de preventiehoudingen en -technieken eigen gemaakt (individueel en als duo)
- Zijn de deelnemers bij machte hun fysieke integriteit te beschermen in geval van agressie (in verschillende soorten situaties) en tegelijk op evenredige wijze te reageren

Doelgroep

De GSOB-opleiding is **bedoeld voor ambtenaren tewerkgesteld in een overheidsdienst** die opgeroepen worden om de functie van gemeenschapswacht uit te oefenen.

Om de functie te kunnen uitoefenen, moet aan een reeks voorwaarden worden voldaan die zijn opgenomen in artikel 8 van de wet van 15 mei 2007.

Toelatingsvoorwaarden

Overeenkomstig artikel 10 van de wet van 15 mei 2007 inzake de functie van gemeenschapswacht, moet de kandidaat, om aan de opleiding te kunnen deelnemen:

- een uittreksel uit het strafregister van ten hoogste zes maanden oud hebben voorgelegd waaruit blijkt dat hij niet, zelfs niet met uitstel, veroordeeld is tot een correctionele of criminele straf (bestaande uit een geldboete, een autonome probatiestraf, een werkstraf, een straf met elektronisch toezicht of een gevangenisstraf), met uitzondering van veroordelingen voor de overtreding van de verkeerswetgeving;
- een identiteitsbewijs of een historisch overzicht van het bevolkingsregister hebben voorgelegd waaruit blijkt dat hij:
 - ofwel onderdaan is van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte,
 - ofwel onderdaan is van een andere staat en dat zijn wettelijke hoofdverblijfplaats zich al drie jaar in België bevindt.

Na de inschrijvingsaanvraag zal rechtstreeks contact worden opgenomen met elke kandidaat om de procedure uit te leggen, te vragen om de nodige documenten te verstrekken en hem een aanvraagformulier te bezorgen voor een uittreksel uit het strafregister.

Certificering

Elke opleidingsmodule wordt onderworpen aan een certificeringsproef. Om gecertificeerd te worden als gemeenschapswacht, moet de kandidaat ten minste 50% van de punten voor elke module behalen. Om de opleiding tot gemeenschapswacht-vaststeller te kunnen volgen, moet hij een gemiddelde van 60% of meer behalen. Een herkansing is mogelijk. De details worden vermeld in het reglement dat wordt verstuurd tussen het inschrijvingsmoment en de start van de opleidings sessie.

De aard van de certificeringsproef hangt af van de module en kan ofwel schriftelijk ofwel praktisch zijn. In alle gevallen is de proef gericht op de concrete kennis en/of vaardigheden die van belang zijn om de functie van gemeenschapswacht uit te oefenen. De evaluatieprocedures worden duidelijk meegedeeld aan de deelnemers aan het begin van elke module en de opleiders zullen hen zo goed mogelijk voorbereiden op de proeven.

Pedagogische methoden

De hele opleiding lang worden theorie en praktijk gecombineerd en worden de verschillende onderwerpen behandeld via een actieve en gevarieerde onderwijsmethode die de deelnemers stimuleert en activeert: discussies en debatten, quizzen, spelletjes, analyse- en reflectiemomenten, veldwerk, simulaties en rollenspellen (waarvan sommige met een beroepsacteur), enz.

Verschillende opleiders wisselen elkaar af. Ze zijn elk specialist in een bepaald gebied en sommigen onder hen zijn werkzaam in het veld. De onderwerpen zijn gericht op de concrete realiteit van gemeenschapswachten, in het bijzonder in Brussel. Bovendien passen de opleiders zich aan aan hun (vaak heterogene) publiek en proberen ze gebruik te maken van de voorkennis en ervaring van de deelnemers.

Dat alles is bevorderlijk om de leerstof te verankeren en in de praktijk om te zetten.

In de mate van het mogelijke worden de groepen heterogeen samengesteld (gemeente, geslacht, enz.) om het uitwisselen van gedachten en ervaringen te stimuleren.

De deelnemers ontvangen voor elke module een syllabus.

Inhoud

Hieronder staan de punten die in elke opleidingsmodule zullen worden besproken/uitgewerkt, meestal op een interactieve en dynamische manier.

Opdrachten, rechten en plichten van de gemeenschapswacht (3 dagen)

- De nodige kennis, softskills en vaardigheden voor de functie
- Normatief kader en strategische doelstellingen van het beroep
- Wettelijke opdrachten van de gemeenschapswacht en hun uitvoering
- Werking en organisatie van het gemeentebestuur (en verbanden tussen de opdrachten van gemeenschapswachten en andere gemeentediensten)
- Professionele houdingen, deontologie en fundamentele waarden van het beroep van gemeenschapswacht
- De gemeentelijke administratieve sancties (GAS) + focus op verschillende soorten overlast bestraft door het Brussels algemeen politiereglement
- Werking van de politie en mogelijke operationele banden met de gemeenschapswachten
- Focus op enkele andere veiligheidsactoren (en mogelijke operationele banden met de gemeenschapswachten)
- Prerogatieven, beperkingen en grenzen van de opdrachten van gemeenschapswachten
- Enkele nuttige begrippen uit het strafrecht en strafrechtelijke procedures
- Focus op fenomenen van delinquentie + preventietechnieken

Observatie en rapportering (2 dagen)

- Uitdagingen van het verzamelen en doorgeven van informatie
- Verschillende rapporteringstypes
- Waarom en in welke gevallen een interventierapport opstellen
- Hoe ter plekke aantekeningen nemen
- Gebruik van afbeeldingen
- Hoe observeren en rapporteren: focus op verschillende soorten problemen
- Objectiviteit en neutraliteit van rapportering
- Hoe een goed rapport opstellen: structuur en inhoud van het rapport; hoe bondig en duidelijk zijn

Communicatietechnieken en conflictbeheer (4 dagen)

- Basisbegrippen van communicatie (verbale en non-verbale); hoe goed mondeling communiceren (gouden regels en tips)
- Communiceren met jongeren (bijzonderheden, te vermijden uitspraken, voorkeursaanpak, ...)

- Actief luisteren (hoe luisteren naar burgers, vragen stellen, hun verzoeken verduidelijken)
- Focus op de opdracht tot sensibilisering (methodes en te vermijden valkuilen)
- Assertief communiceren (DESC-methode)
- Emoties, emotionele intelligentie en self control
- Conflictbeheer en omgaan met agressiviteit
 - De verschillende conflicttypen onderscheiden
 - Verschillende methodes van conflictbeheer
 - De verschillende types agressiviteit herkennen;
 - Hoe een stap terugnemen om situaties en de impact op zichzelf beter te beheersen
 - Methodes om agressiviteit en conflicten te beheersen (RHC-methode, geweldloze communicatie/WGBV-methode)
 - Hoe conflicten tussen personen op de openbare weg oplossen

Bewustmaking van diversiteit en de interculturele aanpak (2 dagen)

- Cultuur en aanverwante concepten: toepassing op de professionele cultuur van de gemeenschapswachten
- Bewustmaking van seksisme en genderdynamiek in professionele relaties
- Hoe positie nemen in een loyaliteitsconflict
- Discriminatie en beschermde criteria (+ melding)
- Interculturele benadering (hoe omgaan met een cultuurschok of een conflict tussen gebruikersgroepen)

Conditietraining, ergonomie en risicopreventie (1 dag)

- Conditietraining + spierversterking en stretching
- De werking van wandelen
- De voeten en de rug: kwalen en hoe ze te verzorgen
- De verschillende concrete risico's van het beroep van gemeenschapswacht
- Begrippen in verband met welzijn op het werk: tot wie zich te wenden in geval van nood

Fysieke ontwijkstechnieken (2 dagen)

- Principes van geweldbeheersing en wettelijke bepalingen (hoe ver gaat zelfverdediging)
- Risicobeoordeling
- Proportionaliteit en progressiviteit van verdedigingstechnieken
- Menselijk lichaam: gevoelige delen, gevaarlijke delen
- Basispositie, veiligheidsafstand, beweging en evenwicht
- Ontwijk- en verdedigingstechnieken tegen verschillende soorten aanvallen (vuistslag, schop, ...)
- Sleuteltechnieken en andere tegenaanvallen

Eerste hulp (2,5 dagen)

De inhoud beantwoordt aan de inhoud die wordt vastgesteld in de Codex over het welzijn op het werk met betrekking tot de eerste hulp die wordt verleend aan werknemers die het slachtoffer zijn van een arbeidsongeval of onwel worden. De inhoud zal niettemin worden aangepast aan de realiteit van gemeenschapswachten (werk dat hoofdzakelijk wordt uitgevoerd op de openbare weg).

- Basisprincipes

- Rol van de hulpverlener
- Presentatie van het materieel
- Wettelijk kader en verplichtingen
- Principes op het vlak van hygiëne
- Analyse van de situatie en de omstandigheden met als doel de passende maatregelen te nemen
- Zorg inzake comfort om slachtoffers te verplaatsen en te evacueren
- De vitale functies ondersteunen
 - Eerste hulp voor een bewusteloos slachtoffer en/of een slachtoffer dat lijdt aan stuip trekkingen
 - Eerste hulp voor een slachtoffer met ademnood (inclusief luchtwegobstructie)
 - De toestand van een slachtoffer met pijn in de borst herkennen
 - Cardiopulmonale reanimatie
- Andere afwijkingen
 - De symptomen van een ernstige aandoening (bv. aandoeningen van het ademhalingsstelsel, het zenuwstelsel en vergiftiging) herkennen en eerste hulp
 - Toestand van shock: tekenen, symptomen en eerste hulp
 - Houdingen van de hulpverlener
 - Actief wachten op de hulpdiensten

Aanvullende informatie

Regels inzake het regelmatig bijwonen van de opleiding

Het koninklijk besluit inzake de opleidingsvoorwaarden legt zeer strikte voorwaarden op voor de daadwerkelijke aanwezigheid tijdens de opleiding. Zo kan één keer ongewettigd afwezig zijn of één keer te laat komen zonder verantwoording leiden tot de niet-certificering van de kandidaat. De kandidaat moet zich dan opnieuw inschrijven voor de volledige opleiding. Hetzelfde geldt als de kandidaat meer dan 20% gewettigde afwezigheden heeft verzameld. De details worden vermeld in het reglement dat wordt verstuurd tussen het inschrijvingsmoment en de start van de opleidings sessie.

Voorwaarden inzake de kosteloosheid

Dankzij een subsidie van Brussel Preventie & Veiligheid zijn de opleiding en de certificeringsproeven gratis voor ambtenaren in dienst van de Brusselse overheden, op voorwaarde dat het reglement betreffende de gratis deelname wordt nageleefd en binnen de grenzen van de beschikbare subsidie.

Vrijstellingen

Het koninklijk besluit inzake opleidingsvoorwaarden voorziet in de mogelijkheid dat een kandidaat die reeds een of meer modules met succes afrondde, wordt vrijgesteld van het volgen van die modules en hun certificeringsproef. Daarvoor moet de kandidaat een attest indienen bij de directie Lokale Integrale Veiligheid van de algemene directie Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken. We raden u aan dit zo snel mogelijk te doen, en in elk geval voor het begin van de opleidings sessie.

Beschikbaarheid in de catalogus

Beschikbaarheid (bij voldoende inschrijvingen) en voorwaarden gegarandeerd tot 16 januari 2023.